

Voor u gelezen

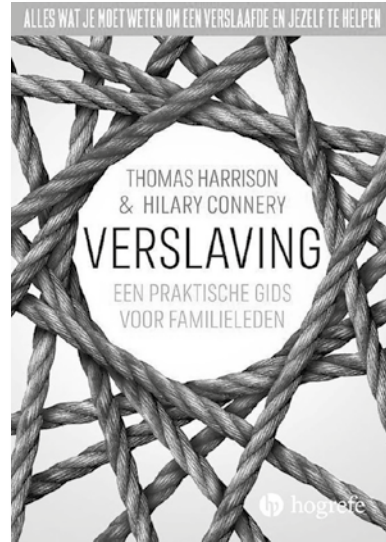
Hoe help je een verslaafde naaste?

De impact van een verslaving kan enorm zijn, niet alleen op de verslaafde maar ook op zijn omgeving. Tot nu toe is er weinig literatuur bekend die het systeem van een verslaafde handvatten biedt. Dit boek is een welkome toevoeging.

Verslaving
Een praktische gids
voor familieleden

Thomas Harrison & Hilary Connery
2020, Hogrefe Uitgevers
€ 25

Door Derk-Jan Drost

Het zijn bekende quotes bij de AA: *'Addiction is a family disease'* en *'One person may use, but the whole family suffers'*. De laatste jaren wordt steeds meer aandacht gevestigd op de naasten van een verslaafde. Dit uit zich onder meer in de toename van gespreksgroepen of psycho-educatie bij verschillende zorgaanbieders in het land. Inmiddels is er ook een aantal zelfhulpgroepen voor naasten bekend in Nederland (Al-anon, AGog voor familie en de NAR-Anon Familiegroepen), waarin naasten de kans krijgen om ervaringen te delen en elkaar te steunen. De auteurs van dit boek sluiten aan

bij deze ontwikkeling: ze willen naasten handvatten bieden door te informeren over de wereld van verslaving en behandeling. Tijdens een behandeling in de verslavingszorg is het van groot belang om de cliënt en zijn naasten te informeren over wat verslaafd zijn betekent, wat de werking van een bepaald middel is en hoe dit zich verhoudt tot het gedrag van de cliënt. Hiermee gaan de auteurs van start. Ze gaan in op het verslaafde brein en er wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen een gedrags- en middelenverslaving.

In deel twee richten de auteurs zich op de omgeving van een verslaafde cliënt. Besproken wordt wat de impact kan zijn en wat wel en niet werkt als het gaat om interventies vanuit de omgeving. Emoties, stigma's en strategieën om een verslaafde naaste te ondersteunen komen aan bod. In deel drie worden verschillende behandelvormen toegelicht, zowel psychotherapeutische en klinische als medicamenteuze behandelingen. Het laatste gedeelte zoomt verder in op wat herstel betekent voor cliënten en hoe om te gaan met een terugval in gebruik.

De belofte uit de titel wordt waargemaakt, het is inderdaad een praktische gids voor familieleden. Op toegankelijke wijze schrijven de auteurs over allerlei relevante thema's die verslaving raken. Je wordt als lezer meegenomen door de oorsprong en betekenis van verslaving en door de wereld van meetings, behandelingen en herstel. Zonder al te technisch te worden, is het boek informatief voor lezers die nog relatief weinig kennis hebben van verslaving.

De vaak voorkomende hoge verwachtingen van naasten worden gerelativeerd. Zo is

een belangrijk boodschap om voor jezelf te blijven zorgen. Hier dragen de auteurs heldere metaforen voor aan: zo doe je in het vliegtuig in geval van nood eerst je eigen zuurstofmasker op voordat je anderen helpt. De aandacht van de auteurs voor gevoel en beleving van de omgeving van een verslaafde voelt echt en begripvol, wat naast het geven van informatie ook een belangrijke component is in de behandeling van verslaving.

Kritische noten

Het boek biedt voldoende informatieve, relativerende en steunende componenten. Toch plaats ik een paar kritische noten. De ondertitel, 'alles wat je moet weten om een verslaafde en jezelf te helpen', is stellig en impliceert dat je aan dit boek genoeg zou hebben. Het wekt de suggestie dat je na het lezen voldoende weet om iemand in je omgeving en daarbij jezelf te kunnen redden. Dat vraag ik me af. Ondanks de heldere praktische tips, de informatie over verslaving en de opties die de auteurs noemen voor herstel (AA-bijeenkomsten, behandelingen et cetera), lijkt deze belofte een grote verantwoordelijkheid neer te leggen bij een naaste van een cliënt. Verslaving is een complex probleem, waar velen professionele hulp bij nodigen hebben, zowel cliënten als naasten.

Hoewel het boek vlot geschreven is en makkelijk leest, doen enkele passages (bijvoorbeeld hoofdstuk 12 over interventies) vrij Amerikaans aan. De uitleg over het zorgsysteem met betrekking tot verslaving is helder, maar weerspiegelt minder hoe de zorg in Nederland georganiseerd is. Dit is wel goed om in het achterhoofd te houden.

Mocht er een deel twee gepubliceerd worden, dan zou het een mooie toevoeging zijn om ervaringsdeskundigen of naasten zelf aan het woord te laten en vanuit hun perspectief zaken te belichten. Meer ervaringsgerichte informatie biedt meer begrip en handvatten voor naasten in hun gevecht tegen de verslaving bij hun partner, vriend of familielid.

Voor een ieder die met vragen zit omtrent verslaving in hun directe omgeving, biedt dit boek gerichte informatie over rake thema's. Voor professionals is deze titel er wellicht een om mee te geven aan cliënten of naasten wanneer er in de behandeling sprake is van verslaving in welke vorm dan ook.